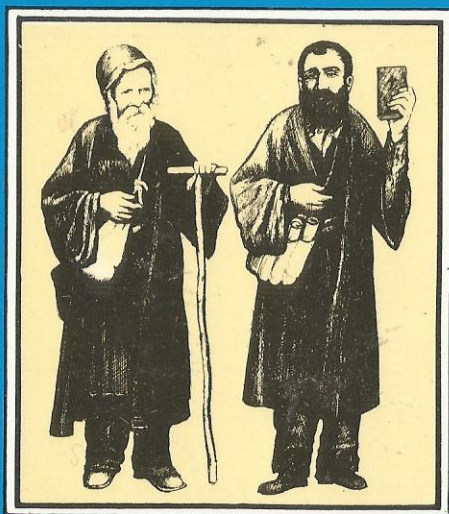

ΚΩΣΤΑ ΣΑΡΔΕΛΗ

Η
ΠΡΟΔΟΜΕΝΗ
ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΟΙ ΓΡΑΙΚΥΛΟΙ
ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΟΝ

Β' ΤΟΜΟΣ

ΤΗΝΟΣ

ΚΩΣΤΑ ΣΑΡΔΕΛΗ

Η ΠΡΟΔΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ
ΟΙ ΓΡΑΙΚΥΛΟΙ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΟΝ

Β΄

Δεύτερη έκδοση

Κώστα Σαρδελή
«*Η προδομένη παράδοση*»
Οί γραϊκύλοι τής σήμερον
Β΄ τόμος

Πρώτη έκδοση Νοέμβριος 1991

© Έκδόσεις «ΤΗΝΟΣ»
Βαλσαμώνος 6 - 11471 Αθήνα - Τηλ. 6425998

Φωτοστοιχειοθεσία - Σελιδοποίηση: «Line Art»
Θεμιστοκλέους 49, Τηλ. 3642451

Αριθμ. Έκδ. 328/91
ISBN 970-273-055-X

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΤΗΝΟΣ»

Η ΠΡΟΔΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ¹

ΑΝ ΕΠΙΘΥΜΟΥΣΑΜΕ ειλικρινά νά ἐμβαθύνουμε στίς διάφορες ἐκδηλώσεις τοῦ καθημερινοῦ μας δημοσίου καί ἰδιωτικοῦ βίου, στήν μεταξύ μας συμπεριφορά καί στήν συμπεριφορά μας πρός τούς ἄλλους, ὡς πολιτῶν καί ὡς κράτους, θά εἶχαμε, σᾶς διαβεβαιῶ, ἀνάγλυφη καί ἀποκρουστική εἰκόνα τῆς γελοιογραφίας μας.

Πράγματι, ἀσυνείδητα ἢ συνειδητά εἵμαστε ἐνεργούμενα μιᾶς ξένης, πρός τή δική μας, παραδόσεως, πού μᾶς ἐπιβλήθηκε μετά ἀπό σωρεία εἰσβολῶν, ἐπιβουλῶν καί ἐπιρροῶν.

Αὐτό, φυσικά, δέν σημαίνει καθόλου, ὅτι ἐμεῖς μπορούμε νά βγάζουμε, κάθε φορά, τήν οὐρά μας ἀπ' ἔξω καί νά φορτώνουμε συνεχῶς τίς δικές μας εὐθύνες στούς ἄλλους. Πατρογονική ἢ ἀμαρτία: «Ἕλληνες ἀεὶ ἐν θαύματι τιθέασι τὰ ἀλλότρια ἢ τὰ οἰκεῖα», γράφει, πρό ἀμνημονευτῶν χρόνων, ὁ περιηγητής Πausανίας. Οἱ Ἕλληνες —λέει— θαυμάζουν τὰ ξένα παρά τὰ δικά τους πράγματα. Ξενολάτρεις καί ξενομανεῖς², λοιπόν, ἀπό τότε.

Σ' αὐτήν τή χροῖα ἐθνική ἀσθένεια, πού μᾶς κληροδότησε ὁ Γραικυλισμός ἀπό τήν ἐποχή τῶν Ρωμαίων καί πότε σέ κατάσταση ὑφέσεως καί πότε σέ ἔξαρση, δέν ἔπαυε, σ' ὅλη τή διαδρομή τῶν αἰῶνων, ὡς τίς μέρες μας, νά ταλαιπωρεῖ καί νά τραυματίζει

1. Ὁμιλία πού ἔγινε στή Θῆβα, ὑπό τόν τίτλο «Ἐλληνική καί ψεύτικη παράδοση πρὶν καί μετὰ τήν ἐπανάσταση τοῦ '21», στίς 31 Μαρτίου 1985. Τήν ὀργάνωσαν τὰ πνευματικά σωματεῖα τῶν Θηβῶν, «Πίνδαρος» καί «Χρυσόστομος Σταμούλης». Δημοσιεύεται ἐδῶ μέ ὀρισμένες προσθήκες.

2. Βλ. Βασ. Θ. Ἀλεξόπουλος, *Ἡ ξενομανία τῶν Ἑλλήνων...* Ἀθ. 1964.

τήν πατρίδα μας, σ' αὐτή, λέγω, ὀφείλεται τό σημερινό μας κατάντημα, πού δημιουργεῖ, ἐλπίζω, σέ ὄλους μας τήν αἴσθηση, ὅτι ζοῦμε τίς τελευταῖες μέρες μιᾶς πνευματικῆς καί ἠθικῆς Πομπῆας, τήν ἀποθηρίωση τοῦ Γραικυλισμοῦ στήν προαιώνια πάλη του μέ τόν Ἑλληνισμό. Ὅτι ζοῦμε, τέλος, τήν τελευταία πράξη τοῦ πνευματικοῦ, δηλαδή, τοῦ πῖο ὀδυνηροῦ δράματος τῆς Φυλῆς μας.

Ἀδελφοί μου, ἦρθα ἐδῶ σήμερα νά βάλω φωτιά. Νά σᾶς βάλω σέ μάχη μεταξύ σας καί μέ τούς ἄλλους. Σέ μάχη πνευματική καί εἰρηνική. Δέν ἦρθα νά σᾶς καθησυχάσω. Δέν εἶμαι στήν πόλη τοῦ Φραγκομάχου Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Καλοκτένη, νά σᾶς δώσω φροῦδες ἐλπίδες, πού ἀπαιτεῖ συνήθως ἡ κοινωνική συμβατικότητα. Ὅχι. Εἶμαι ἀμετάθετα ἐναντίον της. Γιατί γνωρίζω πολύ καλά, ὅτι εἶναι γιά σάλπιγγα ὁ καιρός. Θά μέ καταλαβαίνετε. Κι ὅποιος δέν τήν ἀκούει, αὐτός εἶναι ἀνάξιος τῆς ἐποχῆς του. Εἶναι ἐμπρηστής τοῦ σπιτιοῦ του, φονιάς τῶν παιδιῶν του, ὕβριστής τῶν προγόνων του, προδότης τῆς πατρίδας καί τῶν παραδόσεων τοῦ Γένους. Ἐθελόδουλος, ὑποτελής, γλοιώδης, Γραικύλος. Αὐτός ἔχει αὐτομάτως ταυτιστεῖ μ' ἐκείνους, ὄλων τῶν ἐποχῶν, πού κραυγάζουν μέ ὑποπη ὑπομονή καί ἐπιμονή «ἡ Ἑλλάδα στούς Ἑλληνας», ἐνῶ τήν ἴδια ἀκριβῶς ὥρα ἔχουν ὑπογράψει τήν παράδοσή της στούς προαιώνιους ἐχθρούς της. Γιατί ἀκριβῶς ἡ Ἑλλάδα ἀνήκει στούς Ἑλληνας.

Ὁ ἀγώνας τῶν Γραικύλων πέρασε στήν τελευταία καί ἀποφασιστική φάση τοῦ σατανικοῦ τους σχεδίου καί ἀπεργάζεται, ὑπό τούς ἐκκωφαντικούς τυμπανισμούς ἐνός μανιακοῦ ὄχλου, τόν πνευματικό μας θάνατο.

Αὐτοί εἶναι οἱ ἀπόγονοι ἐκείνων πού ἐγέννησαν τό μεγαλύτερο κακό στόν τόπο μας: τήν ξενομανία, τή μανία γιά τά ξένα πράγματα πού μᾶς εἶπε πῖο πάνω ὁ Παισανίας. Ἐκείνη πού μᾶς βούλιαξε στά ἔλη τῆς ἀωνυμίας καί παραχάραξε καί ἀλλοίωσε ἐπικίνδυνα τήν φυλετική μας ἰδιοπροσωπία, τήν φυλετική μας ταυτότητα, ὅπως συνηθίσαμε νά λέμε.

Δέν φτάσαμε, ἐδῶ πού ἐφτάσαμε σήμερα, χωρίς λόγο, τυχαία. Γι' αὐτό φταιζάμε ὅλοι μας. Ἐφταιξαν ὅμως κυρίως ἐκεῖνοι, πού χάριν τῆς ἐξουσίας ἢ ἄλλων ἰδιοτελῶν σκοπῶν, ἀκόμα καί διαστροφῆς πνευματικῆς, ἄνοιξαν πρός ὄλους τούς ἀνέμους τά παράθυρα τῆς πατρίδας μας. Αὐτοί εἶναι τά ἐκτρώματα τοῦ ψευτοπροοδευτισμοῦ. Οἱ προοδευτικοί, ὅπως ἔχουν αὐτοανακηρύξει τούς ἐαυτούς τους, ἐνῶ πρόκειται γιά ἄτομα ὀλοκληρωτικῆς ψυχολογίας.

Ὁ Πολύβιος Δημητρακόπουλος ἔγραψε³ ὅτι, ὅταν ὁ διάβολος θά σημειώσῃ στό τευτέρι του τή λέξη «πρόδοτος» τότε θά συμβεῖ τό μεγάλο, τό ἀδευτέρωτο κακό στόν κόσμον. Δέν ξέρω ἂν αὐτό ἰσχύει σήμερα γιά τούς ἄλλους ἀνθρώπους, γιά μᾶς πάντως ἔχει — καί δέν νομίζω νά ἀμφιβάλετε γι' αὐτό — τελεία καί ἀπόλυτη ἐφαρμογή.

Ἐμεῖς δέν εἶμαστε ἐναντίον τοῦ ἀνοιγματος αὐτοῦ. Ὅχι, πρός Θεοῦ! Ἀντιθέτως ὁ Ἑλληνισμός ἔζησε καί πάλεψε μόνος μέσα σέ μεγάλο λαούς καί ἐμεγαλοῦργησε. Ἄλλοῦ εἶναι οἱ διαφωνίες μας. Ἀλλά πρῖν σπεύσουμε νά τίς ἐκθέσουμε, ἄς ἀφήσουμε νά μιλήσουν τά γεγονότα, πού μᾶς ὀδήγησαν στό σημερινό κατάντημα, νά διατρέχουμε δηλαδή πλήρη πνευματικό ἐξανδραποδισμό. Γιατί εἶναι καθολική, σχεδόν, ἡ πεποίθηση καί ἡ ἀγωνία τοῦ λαοῦ μας, ὅτι περιέρχεται προοδευτικῶς σέ κατάσταση πνευματικῆς ναρκώσεως καί αἰχμαλωσίας καί ὅτι οἱ θεσμοί του, ὅταν δέν διαλύονται καί δέν γελοιοποιοῦνται, ἀμφισβητοῦνται σοβαρῶς καί οἱ ἀξίες του διασύρονται καί μεθοδικῶς, στόν κατάλληλο χρόνο, τίθενται, χωρίς οὐσιαστική ἀντίσταση, στό περιθώριο.

Δέν ὑπάρχει λόγος νά πᾶμε τόσο μακριά, ὡς τόν Παισανία καί τούς Ρωμαίους. Θά σταθοῦμε σχετικῶς πλησίον μας, στούς ὕστερους χρόνους τῆς τουρκοκρατίας καί στή συνέχεια μετά τήν ἐπανάσταση, τότε, δηλαδή, πού τό θηρίο τῆς Ἀποκαλύψεως ἐβγήκε ἀπό τά ἔγκατα τοῦ Γραικυλισμοῦ καί ἄρχισε τό ἀποτρόπαιο ἔργο του, χωρίς κανένα φραγμό, ἀπροσχημάτιστα, ἀφοῦ αὐτό ἐκυβερνοῦσε τό ντελικάτο ἐκεῖνο Ἑλλαδικό κρατίδιο - προτεκτοράτο. Νά μή φοβόμαστε τίς λέξεις. Τίς πράξεις νά βδελυσσόμεθα καί ν' ἀποφεύγουμε. Ἦταν οἱ Βαυαροί μέ τούς Γραικύλους. Αὐτοί ἦταν τό θηρίο ἐκεῖνο τῆς Ἀποκαλύψεως.

Στό δεύτερο μισό, λοιπόν, τοῦ 18οῦ αἰῶνα ἡ ἀντίθεση μεταξύ τῶν φορέων τοῦ δυτικοῦ διαφωτισμοῦ, πού ἐπιθυμοῦν νά παραχάραξουν τήν ἰδιοπροσωπία τοῦ τόπου καί νά τόν ὑποτάξουν, πνευματικῶς, βέβαια, στή Δύση, στή Φραγκιά, καί τῶν προμάχων τῆς πνευματικῆς καί θρησκευτικῆς καθαρότητος τῆς ἐλληνικῆς Ἀνατολῆς, βρίσκεται σέ ὀξύτατη φάση.

3. «...Λοιπόν, ἰδοῦ ἡ ἐξέλιξις καί ἡ πρόδοτος, ὅπως τήν ἐννοοῦν ἐκεῖνοι πού τήν πρεσβεύουν — οἱ Μεγάλοι Μωροί, καί ἀρέσκονται νά τήν ἐξυμνοῦν μέ τήν Σάλπιγγα καί νά τήν πανηγυρίζουν μέ τό Τηλεβόλον: Ἡ ΠΡΟΟΔΟΣ - Μέγας Δολοφόνος...», Π. Δημητρακόπουλου, Ἐπιλογή ἀπό τό ἔργο του..., Ἀθήνα, σ.σ. 295-296.

Οί θεωρητικοί του ψευδοδιαφωτισμού αυτού διαπράττουν τό εγκλημα νά θέλουν νά επιβάλουν στην ὀρθόδοξη Ἀνατολή τό ἄθεο πνεῦμα τῶν ἐγκυκλοπαιδιστῶν τῆς Δύσεως⁴. Σπουδασμένοι στά πανεπιστήμια της καί ἀποκομμένοι ἀπό τόν τόπο τους καί τήν παράδοσή του, πολλές φορές Γενίτσαροι, Φραγκεμένοι, γίνονται στοιχείο πρὸς κακήν ἀλλοίωση, δηλητηριῶδες καί ἐπικίνδυνο γιά τήν ὑπόδουλη τότε πατρίδα μας. Ἐν ὀνόματι τοῦ ἄθεου ἐκείνου ψευδοδιαφωτισμοῦ, εἰσβάλλουν στην παιδεία, ἐπεμβαίνουν στή γλώσσα καί ἐπιδιώκουν νά τήν κάμουν συνθηματική, ὡσάν τήν «νέα ὀμιλία» τοῦ Τζῶρτζ Ὀργουελ στό «1984», βάλλουν κατά τῆς Ὀρθοδοξίας, φέρουν, συχνά, σοβαρά προσκόμματα στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, πού ἐθναρχεῖε στούς σκληρούς καί ἀνελέητους ἐκείνους καιρούς, ὅπως ἀκριβῶς, μά ὅπως ἀκριβῶς, κάνουν σήμερα οἱ ἀπόγονοί τους ἐναντίον τῆς Παιδείας, τῆς γλώσσας καί τῆς Ἐκκλησίας.

Κλάδος τοῦ εὐρωπαϊκοῦ διαφωτισμοῦ, λένε, εἶναι ὁ ἑλληνικός⁵. Γιά ποιόν ὅμως διαφωτισμό μᾶς μιλάνε; Γιατί ἂν μᾶς μιλάνε γιά τόν δικό τους, ἔχει καλῶς. Ἀλλά αὐτός δέν εἶναι ἑλληνικός, εἶναι δυτικός, φράγκικος. Γιατί ὁ διαφωτισμός αὐτός, ὁ ἀνθρωποκεντρικός καί ἄθεος δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τόν διαφωτισμό τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτη, τοῦ Ἁγίου Μακαρίου τοῦ Νοταρά, τοῦ Ἀθανασίου Παρίου, τοῦ Εὐγενίου Βούλγαρη καί δεκάδων ἄλλων φιλοκαλικῶν Πατέρων.

Θά πρέπει νά ποῦμε, ὅτι αὐτήν τήν ἐποχή, δηλαδή, τό δεύτερο μισό τοῦ 18ου αἰώνα, τοῦ Χρυσοῦ Αἰώνα τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ, ἐπιχειρεῖται μιά ἐκ τῶν ἔσω ἀναγέννηση τῆς Ἐκκλησίας διά τοῦ φιλοκαλικοῦ κινήματος, τό λεγόμενο παραπλανητικῶς τῶν «Κολυβάδων»⁶, τοῦ ὁποῦ ἠγεῖται ὁ Ἀθανάσιος Πάριος. «Ἡ Φιλο-

4. Πολύ σωστά παρατηρεῖ ὁ ἱερομ. Συμεὼν Γρηγοριάτης, ὅτι «Στή Δύση, ἕνας παραμορφωμένος Χριστιανισμός διαμόρφωσε ἕνα πολιτισμό θυμάτων ἀφαίρεσε ἀπό τόν ἄνθρωπο τήν οὐράνια υἰοθεσία, ἀρνούμενος σέ αὐτόν κάθε δυνατότητα ὑπέρβασης τοῦ ἑαυτοῦ του», *Νηφάλιος μέθη*, ἐκδ. ΑΓΡΑ, 1985, σ. 19.

5. Κ.Θ. Δημαρᾶ, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός* Ἀπ. 1977, σ. 1 — «Ὁ ἑλληνικός Διαφωτισμός συσταίνει κλάδο τοῦ μεγάλου κορμοῦ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ Διαφωτισμοῦ».

6. Βλ. σχετικὰ, Νικ. Ἁγιορείτου, *Ὁμολογία Πίστεως...* Βενετία 1819. Ὑπάρχει πανομοιότυπη ἀνάπτυξη, πού ἔγινε πρὶν ἀπό λίγα χρόνια ὑπό τοῦ Ὀρθόδοξου Τύπου (;), Γ. Βερίτη, *Τό ἀναμορφωτικό κίνημα τῶν Κολυβάδων καί οἱ δύο Ἀλέξανδροι τῆς Σκιάθου*, περ. «Ἀκτίνες» (1943), σ.σ. 99-110. — Χ.Σ. Τζῶγα, Ἡ

καλική ἀναγέννηση — παρατηρεῖ σπουδαῖος μελετητής τῆς ἐποχῆς μας — ἦταν μιά γνήσια συνέχεια καί ἀνανέωση τῆς ζωντανῆς πατερικῆς παραδόσεως καί ταυτόχρονα ἡ ἀπάντηση τῆς Ἐκκλησίας στά αἰτήματα τῶν καιρῶν⁷. «Ἡ φιλολογία τοῦ κινήματος αὐτοῦ, πού ἀποτελεῖ καί ἀνάσχεση στην εἰσβολή τῶν Φραγκολεβαντίνων καί τῶν καταλυτικῶν δυτικῶν ἐπιρροῶν, εἶναι τό ἀπαύγασμα τοῦ νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ καί τοῦ νεοελληνικοῦ πνεύματος. Κορυφαῖο ἔργο της ἡ «Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν Νηπτικῶν», ἡ ὁποία ἔγινε τό ὄροσημο γιά τήν ἀναγεννητική αὐτή κίνηση⁸».

Ὁ λαός μας, εἶναι μέ τούς «Κολυβάδες». Οἱ δυτικόφρονες ὀρθολογιστές ζοῦν, εὐτυχῶς, στά σύννεφα. Δέν καταδέχονται νά πλησιάσουν τό λαό, τόν ὁποῖο, δημαγωγικῶς, ὅπως καί σήμερα, ἄλλωστε, συχνά ἐπικαλοῦνται. Προσπέλαση καί ἀνταπόκριση ἀπό τό λαό ἔχουν οἱ φιλοκαλικοὶ Πατέρες, μέ ἐπικεφαλῆς τόν Ἁγιο Κοσμᾶ τόν Αἰτωλό, οἱ ὁποῖοι ζοῦν πλησίον του, ἐργάζονται γι' αὐτόν, συμπάσχουν μαζί του καί θυσιάζονται γιά τό λαό. Εἶναι οἱ καλοὶ ποιμένες. Πνεῦμα θυσίας καί αἰνέσεως. Καί μεταξύ αὐτῶν πρῶτοι οἱ Νεομάρτυρες. Τά πρωτοπαλίκαρα τοῦ ἐν αἰχμαλωσία Γένους. Ἡ μαρτυρία τοῦ αἵματος καί τῆς τελειώσεως διά τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου, εἶναι προνόμιο τῶν πιστῶν στό πάτριο δόγμα. Κανείς, μά ἀπολύτως κανείς ψευτοπροοδευτικός ἔχυσε σταγόνα αἵματος. Αὐτοί, ὅπως συνήθως, κατέφευγαν, γιά προστασία, στην προσφιλή τους Δύση.

Ὁ ἅγιος καί μεγαλομάρτυς λαός μας δέν ἦταν, τήν ἐποχή πού μιλάμε, τῆς τουρκοκρατίας, στην κατάσταση τήν πνευματική, πού συνήθως μᾶς τόν παρουσιάζουν. Δέν ἦταν σέ κατώτερη μοῖρα ἀπό τούς λαούς τῆς ἐλεύθερης καί πλουσίας Εὐρώπης μέ τά φημισμένα πανεπιστήμια, στά ὁποῖα, φυσικά, φοιτοῦσαν τά παιδιά τῶν «καλῶν οἰκογενειῶν» καί τά παιδιά, πού προωθοῦσε ἡ λατινική καί προτεσταντική Ἐκκλησία, κι ὄχι τά παιδιά τοῦ λαοῦ.

Θά σᾶς ἀναφέρω, γι' αὐτό, τή γνώμη ἑνός ξένου, πού δέν φη-

περὶ μνημοσύνων ἔρις ἐν Ἀγίῳ Ὀρει κατὰ τόν ΙΗ' αἰῶνα, Θεσσαλονίκη 1969. — Κ. Παπουλίδη, *Τό κίνημα τῶν Κολυβάδων*, Ἀθ. 1971. — Ἡλ. Μαστρογιαννόπουλου, *Ἀναγεννητικό κίνημα. Παραφυάδες τῶν Κολυβάδων*. Ἐκδ. Ἀδελφότης Θεολόγων «Ζωή» 1986.

7. Ἀρχ. Ἀμφιλοχίου Ράντοβιτς, *Ἡ Φιλοκαλική Ἀναγέννησι τοῦ XVIII καί XIX αἰ. καί οἱ Πνευματικοὶ Καρποὶ της*. Ἱδρυμα Γουλανδρῆ - Χόρν. Ἀθ. 1984.

8. Ἀρχ. Ἀμφιλ. Ράντοβιτς, *Ἡ Φιλοκαλική Ἀναγέννησι...*, ὄπ. παρ.

μίζεται για τὰ φιλελληνικά του αἰσθήματα, τοῦ Ἄγγλου ἱστορικοῦ Γεωργίου Φίνλεϋ:

«Μέσα στους αἰῶνες τῆς ὀθωμανικῆς κυριαρχίας —γράφει— εἶναι πολὺ πιθανὸ πὼς τὸ ποσοστὸ τῶν Ἑλλήνων πού μποροῦσαν νά γράφουν καί νά διαβάζουν ἦταν ἐξ ἴσου μεγάλο ὅπως τὸ ποσοστὸ σέ ὁποιοδήποτε ἄλλο εὐρωπαϊκὸ ἔθνος». Καί προσθέτει: «Μιά χρονολογικὴ ἀπαρίθμηση τῶν σχολείων πού ἰδρύθηκαν, κι ἕνας κατάλογος τῶν ὀνομάτων τῶν ἀτόμων πού ἀφιέρωσαν τὴ ζωὴ τους στὴν παιδεία, θά προκαλοῦσαν παλμούς εὐγνωμοσύνης στὴν καρδιά κάθε Ἑλληνα πατριώτη»⁹. Τὰ ἴδια γράφει καί στὴν Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Ἐνῶ ὁ γνωστός περιηγητὴς W. Leake (1814) γράφει, ὅτι «δὲν ὑπάρχει κοινότης Ἑλληνικὴ, ἔχουσα εὐμάρειαν τινά, νά μὴν ἔχη τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον της».

Ἡ λεγόμενη λαϊκὴ παιδεία παρέχεται ἀποκλειστικῶς καί μόνο ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἀπὸ τοὺς κληρικούς της. Σ' αὐτὴ, στὴ λαϊκὴ παιδεία, ἐντάσσονται, ἀσφαλῶς, καί τὰ Σχολεῖα, πού ἱδρύσε ὁ Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, καθὼς καί τὸ «Κρυφὸ Σχολεῖο»¹⁰.

Οἱ πρόμαχοι αὐτοὶ τῆς ὀρθόδοξης πίστεως μας καί τοῦ ὑπόδουλου Γένους, δὲν εἶναι, ὅπως κακῶς ἔχει δημιουργηθεῖ ἡ ἐντύπωση μέ τὴν ἀναίσχυνη προπαγάνδα τῶν Δυτικοφρόνων καίτῶν ξενομανῶν, ὑπὲρ τοῦ ἀπομονωτισμοῦ. Δὲν θαυμάζουν τέτοια μοντέλα οἱ ἅγιοι ἐκεῖνοι ἄντρες. Ὅλα τὰ ἐμάθαιναν καί ὄλα τὰ ἐπιζητοῦσαν. Ἀλλὰ ἐγνώριζαν τί νά κρατήσουν καί τί νά ἀποβάλλουν ὡς κόπρον. Γιατί, ὅπως ὄλες οἱ τροφές, τῆς σάρκας, οἱ σαρκικές, ἔτσι καί ἐκεῖνες τοῦ πνεύματος, οἱ πνευματικές, ἔχουν τὴν κόπρον τους. Θὰ ἐπικαλεσθῶ πάλι τὸν Ἅγιο Κοσμά. Λέει: «...καί ἔμαθα πολλῶν λογίων γράμματα, ἑβραϊκά, τουρκικά, φράγκικα καί ἀπὸ ὄλα τὰ ἔθνη, μέ τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ μας, καί πολλά τὰ ἐδιάβασα. Καί

9. Γ. Φίνλεϋ, *Ἱστορία τῆς τουρκοκρατίας καί τῆς Ἐνετοκρατίας στὴν Ἑλλάδα*. «Πυξίδα» (1958), σ. 340.

10. Τὸ «Κρυφὸ Σχολεῖο» δὲν εἶναι μῦθος, ἀλλὰ ἔγινε θρύλος. Καί ἄλλο μῦθος καί ἄλλο θρύλος, βέβαια. Γιατί τὸ «Κρυφὸ Σχολεῖο» ὑπῆρξε, ἦταν πραγματικότητα στους δύο πρώτους αἰῶνες, αἰῶνες ἐρέβους τοῦ ἐν αἰχμαλωσίᾳ Γένους. Κατὰ τίς βυζαντινὲς πηγές τὰ «πρῶτα γράμματα» στὸ Βυζάντιο διδασκόταν στὰ μοναστήρια. Ἐκεῖ μέσα ἦταν τὰ «δημοτικὰ σχολεῖα». Καί ἐκεῖ μέσα συνέχισαν ἦταν φυσικὸ νά συνεχίσουν καί μετὰ τὴν Ἄλωση, ἀλλὰ μέ τὸν φόβο πάντοτε τοῦ κατακτητῆ. Τὰ μοναστήρια, λοιπόν, κατὰ τίς βυζαντινὲς πηγές, ἦταν κέντρα λαϊκῆς παιδείας καί κατὰ τὸν βυζαντινὸ Μεσαίωνα. Καί συνέχισαν, φυσικά, νά εἶναι καί κατὰ τὴν τουρκοκρατία.

ὄλα τὰ ἔθνικὰ κάλπικα τὰ ἡῦρα· ὄλα εὐρέματα καί σπέρματα τοῦ διαβόλου, καί κατὰ ἀλήθειαν, ἀδελφοί μου, τόσον τὰ ἐμελέτησα τὰ γράμματα¹¹...» Εἶναι ἡ κόπρος, ἡ κοπριά, πού σᾶς μίλησα παραπάνω. Αὐτὴ εἶναι τὰ «κάλπικα» καί τὰ «σπέρματα τοῦ διαβόλου».

Ἡ ἔθνικὴ μας ἀσθένεια, ἡ ξενομανία, ἡ δυτικομανία, πῶς σωστά κατὰ τὸν Κόντογλου, πού στους σκληροὺς καί ἀνελέητους χρόνους τῆς δουλείας εἶχε περιοριστεῖ στους Γραικίλους, μετὰ τὴν ἐπανάσταση ὑποτροπιάζει καί γίνεται γάγγραινα πού σαπίζει τὸν κορμὸ τοῦ Γένους. Ὅ,τι δὲν πέτυχαν οἱ ἐχθροὶ τοῦ στήν περίοδο τῆς δουλείας, τὸ πέτυχαν καί μάλιστα διὰ διαφόρων μορφῶν δοσιλογισμοῦ, ἀκούσιων τε καί ἐκούσιων, στους χρόνους τῆς Ἐλευθερίας, ὑπὸ τὴ βαυαροκρατία καί τοὺς συνεχιστές της. Ὑπὸ τὴν ἔννοια αὐτὴ, καί ὄχι μόνο, τὸ ὄραμα τῆς πνευματικῆς Ἐλευθερίας, δηλαδὴ τῆς ἀληθινῆς Ἐλευθερίας, παρέμεινε ὄραμα γιὰ τοὺς πρωτοπόρους τοῦ Μεγάλου Ἐσσηκωμοῦ καί τὸ Ἑλλαδικὸ κράτος μὴ ἄλλη μορφή δουλείας.

Νά γιατί σᾶς καλῶ γύρω ἀπὸ τοὺς πατέρες μας. Νά ζήσουμε μαζί τους ὄχι μέσ' ἀπὸ τὴν Ἱστορία. Ὅχι στους παγεροὺς θαλάμους τῆς Ἐπιστήμης, ἀλλὰ στὸν παλμὸ τῆς ζωῆς. Γιατί οἱ Πατέρες ζοῦν. Οἱ Πατέρες εἶναι ἀνάμεσά μας. Σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν αἴθουσα. Ἀναπνέουμε μαζί τους τὸ μυρωμένο ἀγέρα τῆς Ἁγίας Παράδοσης. Δὲν εἶναι πτώματα πρὸς μελέτην, πού σήπονται ἐν γωνίαις. Οἱ Πατέρες εἶναι μεγάλοι καί κραταιοί. Ζῆ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν!

Ἀπὸ τοὺς πασάδες, λοιπόν, τῆς Ἀνατολῆς, στους «πασάδες» τῆς Δύσης¹². Σύρεται ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Θεοῦ ὡς ἀμνὸς ἐπὶ σφαγῆν. Ἀνάθεμα στους φονεῖς τοῦ ἔθνομάρτυρα Καποδίστρια, πού νά μὴ λιώσουν στὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Ἡ κατάρα τοῦ Γένους νά τοὺς ἀκολουθεῖ καί ἐκεῖ, στὸ κάτω κόσμος. Εὐστοχα ἔχει λεχθεῖ,

11. Μητροπ. Φλωρίνης Αὐγουστίνου Ν. Καντιώτου, *Κοσμάς Αἰτωλός*, ἔκδ. Ο.Ι.Α. «ὁ Σταυρός», Ἄθ. 1981, ἔκδ. 6η, σ. 284.

12. «Οἱ Δυτικοὶ βιώνουν τὴ διάλυση καί τὸ μηδέν. Μερικοί, ἀποβάλλοντες τὴ φιλαντία, ὀδηγητρία στὸ μηδέν, ἀνακαλύπτουν τὸ μηδέν ὡς ἀνθισμένο στεφάνι τοῦ Γάμου καί στέφονται τὴν Ὁρθοδοξία. Οἱ Νεοέλληνες, περιφρονώντας τὴν Ὁρθοδοξία καί ἀσπάζόμενοι τίς ἀξίες ἐνός οὐμανιστικοῦ πολιτισμοῦ στὸν ὁποῖο κατὰ βάθος δὲν πιστεύουν, ντύνονται τὸ χιτῶνα τῆς φιλαντίας πού μισεῖ τὰ πάντα, μέ ἀποτελεσμα νά βρίσκονται στὰ πρόθυρα τῆς βαρβαρότητας... Ἡ τραγικότητα τῶν Νεοελλήνων ἔγκειται στὸ γεγονός ὅτι παραπαίουν ἀνάμεσα σ' ἕνα δυτικὸ πολιτισμὸ, πού δὲν γίνεται δικὸς τους καί στὴν Παράδοσή τους πού δὲν ξέρουν πῶς νά τὴν ἀκούσουν...» (Ἱερ. Συμεῶν..., ὄπ. παρ., σ.σ. 14-15).

ὄτι ἐκεῖνοι, πού σκότωσαν τόν Καποδίστρια, σκότωσαν τήν Ἑλλάδα. Ὅντως. Τό δικό τους ἀνοσιούργημα πληρώνουμε ἀκόμα σήμερα καί θά τό πληρώνουμε ποιός ξέρει γιά πόσο ἀκόμα. Γιατί ἀπό τότε ἡ Ἑλλάδα δρομολογήθηκε λάθος. Καί προχωρεῖ λάθος. Πηδαίει ἀπό ψέμα σέ ψέμα καί ἀπό ἀπάτη σέ ἀπάτη. Γραικυλικός πολιτικαντισμός. Ἀποκόπτεται ἀπό τή θηλή τῆς μάνας τῆς τῆς Ρωμοσύνης καί τοῦ μεσαιωνικοῦ μας βασιλείου, τοῦ Βυζαντίου, τήν ποτίζουν ρακή, χασίσι, κι ἀντίς νά τήν πάνε μπροστά, τήν περνᾶνε πάνω ἀπό ἕνα κενό εἴκοσι αἰώνων καί πάνω, καί ἀπό φουστανελλά, τῆς φορᾶνε τή χλαμίδα τοῦ Περικλέους! Οὔτε Βυζάντιο, οὔτε τουρκοκρατία. Δέν ἔχει γονιούς, τῆς εἶπαν. Εἶσαι ἀπάτωρ καί ἀγεννήτωρ. Ἐχεις μόνο παππού. Πῶς γίνεται αὐτό, μόνο ἐκεῖνοι τό ἐγνώριζαν. Θανάσιμο τό μῖσος τῶν ψευτοπροοδευτικῶν κατά τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ, τοῦ Βυζαντίου. Προχθές ἀκόμα στήν ἐπίσημη τελετή στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν γιά τήν 25ῃ Μαρτίου, ἀπαγόρευσαν στή χορωδία νά ψάλει τόν Ἐθνικό Ὕμνο τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τῆ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ. Γιατί αὐτό ὑπαγορεύει ὁ Γραικυλισμός τους καί ἡ ὑποτέλειά τους στούς Φράγκους, τοὺς φονεῖς τοῦ μεσαιωνικοῦ μας βασιλείου καί τῆς ἀδιάσπαστης ἐνότητος καί συνέχειας τοῦ Γένους μας.

Ἀποκόπτεται, φίλοι μου τό Ἑλλαδικό ἐκεῖνο κρατίδιο ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο¹³ καί ἡ Ἐκκλησία του γίνεται ἐνεργούμενο τῆς Ἀντιβασιλείας καί στή συνέχεια τῆς βασιλείας. Κεφαλῆ τῆς, λέει, πῶς ἔχει τό Χριστό, στήν οὐσία ὅμως, ὀρθόδοξη αὐτή, ἔχει ἀρχηγό τῆς ἕνα καθολικό βασιλιά, τόν Ὅθωνα καί μιά προτεστάντισσα βασίλισσα, τήν Ἀμαλία. Ὁ βασιλικός ἐπίτροπος εἶναι παρόν στίς Συνόδους καί τίποτε δέν μπορεῖ νά γίνει χωρίς τήν δική τους ἔγκριση. Εἶναι τό μάτι τοῦ βασιλιά στά ἄδυνα τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ κληρικός, πού ἀκόμα δέν ἔχει ἀφήσει τό Σταυρό καί τό καριοφίλι, καθημαγμένος μαζί μέ τό λαό, τίθεται οὐσιαστικῶς ὑπό διωγμό. Ἐκατοντάδες μοναστήρια ἐρημώνονται. Τά καταφύγια καί τά προπύργια αὐτά τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος τῆς Ἀνεξαρτησίας, γκρεμίζονται καί οἱ μοναχοί, πού συχνά μετέβαλαν

13. Τό 1833 πραξικοπηματικῶς ὁ Βαυαρὸς Μάουερ καί οἱ Γραικύλοι ἀπόσπασαν τήν Ἑλλαδική Ἐκκλησία ἀπό τό Φανάρι καί τήν ὑποδούλωσαν στό Ἑλλαδικό κρατίδιο. Τό 1850 ὁ Τόμος παραχώρησε τό αὐτοκέφαλο, ἀλλά δέν ἀναγνωρίζει τό πραξικόπημα τοῦ 1833. Ἐτσι τό διάστημα 1833-1850 παραμένει κενό, σάν νά μήν εἶχε γίνει τίποτε.

τά παράθυρά του σέ πολεμίστρες, κι ἀντιμετώπισαν τά φουστάτα τοῦ κατακτητῆ, χλευάζονται καί τίθενται στό περιθώριο τῆς καθολικῆς καί προτεσταντικῆς «προστασίας». Τά γράφει ὀξω ἀπό τά δόντια ὁ Μακρυγιάννης: «Διάλυσαν τά μοναστήρια· συμφώνησαν μέ τοὺς Μπαυαρέζους καί πούλαγαν τὰ δυσκολότηρα, κι ὄλα τά γερά εἰς τό παζάρι... Ἀφάνισαν ὅλους διόλου τὰ μοναστήρια καί οἱ καϊμένοι οἱ καλόγεροι, ὅπου ἀφανίστηκαν εἰς τόν ἀγῶνα πεθαίνοντας τῆς πείνας μέσα στοὺς δρόμους, ὅπου αὐτά τὰ μοναστήρια ἦταν τὰ πρῶτα προπύργια τῆς ἐπανάστασής μας... καί μέ τά ἔργα τῶν χειρῶν τους ἀπόκτησαν αὐτά, ἀγωνίζοντας καί δουλεύοντας τόσοι αἰῶνες· καί ζοῦσαν μαζί τους τόσοι φτωχοί κ' ἔτρωγαν ψωμί. Καί οἱ ἀναθεματισμένοι τῆς πατρίδας πολιτικοί μας καί οἱ διαφταρμένοι ἀρχιγερεῖς... συμφώνησαν μέ τοὺς Μπαυαρέζους καί χάλασαν καί ρίμαξαν ὅλους τοὺς ναοὺς τῶν μοναστηριῶν». Οἱ δυτικόφρονες καί ὄλα τὰ προϊόντα καί ὑποπροϊόντα τοῦ Γραικυλισμοῦ, ἀποθρασύνονται καί ἀμιλῶνται στήν ξενομανία καί στήν ξετσιπωσιά. Ρωσίζουν, γαλλίζουν, ἀγγλίζουν καί μόνο δέν ἐλληνίζουν. Δέν εἶναι, ἀσφαλῶς, ἄσχετο ἀπό τά πλῆγματα, πού δέχεται ἡ ἑλλαδική Ὀρθοδοξία, τό γεγονός ὅτι «Μετά τήν Ἐπανάσταση παρατηρήθηκε στή θεολογία μιά περιέργη στασιμότης...», ἡ ὁποία πολὺ σωστά ἀποδίδεται σέ «ἐξωτερικό παράγοντα».

Ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἐξαχρείωσης, τῆς πνευματικῆς, ἐθνικῆς καί κοινωνικῆς κραιπάλης, προβάλλουν ἀντίσταση οἱ νεοφιλοκαλικοί Πατέρες, Παπουλάκος, Κοσμᾶς Φλαμιάτος¹⁴ καί ἄλλοι, πού μαρτυροῦν καί πεθαίνουν στά μουντρούμια τῆς βασιλείας. Οἱ Νεομάρτυρες αὐτοί, τοῦ ἐλεύθερου, τάχα, βασιλείου, γίνονται στόχος τοῦ κοινῶν μετώπου τῶν Γραικύλων καί τῶν ὁμόλογῶν τους ξένων. Γιατί αὐτοί — καί μαζί τους ὁ Μακρυγιάννης, πού μέ τά «Ὁράματα καί θάματα» ἔκαμε τοὺς σημερινούς Γραικύλους, τοὺς ψευτοπροοδευτικῶν, νά μήν μποροῦν ἀκόμα νά καταπιοῦν τό... κόκκαλο, ἀποτελοῦν τήν ἀληθινή πρωτοπορία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ὄλου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τῆ συνείδηση τοῦ Γένους, τήν ἀληθινή του παράδοση. Εἶναι ἡ φωνή ἐκ περάτων τῆς Ρωμοσύνης. Ἴδου ἕνα πολὺ-πολὺ μικρὸ δείγμα ἀπό τά «Ὁράματα καί Θάματα» τοῦ Στρατηγοῦ Μακρυγιάννη. Ἀναφέρεται στήν ἐποχή πού μιλάμε.

«Ὅταν πιαστήκαμε εἰς τήν Συνέλευση διὰ τήν θρησκεία, πρὶν αὐτό νά μιληθεῖ, ὄλοι οἱ πρέσβεις θυσιάσαν πλῆθος τραπέζια καί

14. Βλ. σχετικὸ μελέτημα στὸν τόμο τοῦτο.

χρήματα νά μπορέσουν νά κάμουν τόν σκοπόν τους. Νά μήν γένει τίποτας, έπιαστήκαμεν εκείνη τήν ήμέρα πολύ· από τήν φιλονικία τήν πολλή λέγει ο Μεταξάς νά τό βάλομεν εις τόν ψήφον. Τοῦ λέγω αὐτεινοῦ καί ὅσοι ἦταν σύνφωνοι, θρησκεία δέν βαινομεν εις τόν ψήφο ὀρθόδοξοι χριστιανοί, νά κομματιαστοῦμεν, δυτικοί καί ἀνατολικοί, ὅτι σήμερα πεθαίνομεν ὅλοι, τοὺς λέγω, ἐδῶ μέσα. Τότε, χωρίς νά βάλομεν εις τόν ψήφο, ἔγινε παμψηφεί, καί οἱ περί καί οἱ κατά δέν μποροῦσαν νά κάμουν ἀλλιῶς τότε ὅλοι αὐτεῖνοι οἱ βουλόμενοι, καί ντόπιοι καί ξένοι, μείναν πολύ νεκρωμένοι καί πολύ ἀγαναχτισμένοι ἐναντίον μου καί ἔνεργησαν δολοφονία, καί ὁ Θεός τοὺς νέκρωσε τήν θέλησίν τους»¹⁵. Νά τί ἐπιδίωκαν, λοιπόν. Κι ἀκόμα «θέλαν βάλουν σέ ἔνεργειαν τήν θρησκείαν τῶν δυτικῶν, τοῦ πάπα... καί ἀρχίσανε ἐδῶ νά κάμουν σκολειά καί κατηχοῦσαν καί τοὺς ἀνθρώπους καί τοὺς ὄρκιζαν...» (Μακρυγιάννης, *Ὁράματα καί Θάματα* (1983), σ. 65).

Αὐτά τά «μωρά τοῦ Θεοῦ» ὁ Παπουλάκος, ὁ Φλαμιᾶτος, ὁ Μακρυγιάννης κι ὄχι οἱ τάχα σπουδαῖοι ἀντιστάθηκαν στίς καταλυτικές καί παραμορφωτικές δυνάμεις, πού εἶχαν εἰσβάλει στόν τόπο καί ἀσχημονοῦσαν, σέ ἀπόλυτη συνεργασία μέ τοὺς Γραικύλους, σέ βάρος τοῦ λαοῦ καί τῆς παραδόσεώς του. Εἶδαμε παραπάνω τή μαρτυρία τοῦ Μακρυγιάννη, πού οἱ Γραικύλοι μέ τοὺς ξένους ἐπιχείρησαν νά ἀγνοηθεῖ ἡ Ὀρθοδοξία ἀπό τό Σύνταγμα καί μετά τήν ἀντίσταση τοῦ Μακρυγιάννη, ζήτησαν νά θεθεῖ τό θέμα σέ ψηφοφορία. Ὅχι, τοὺς λέγει ὁ Στρατηγός, ἡ θρησκεία δέν μπαίνει σέ ψηφοφορία. Καί τό αἴτημά του ἔγινε δεκτό παμψηφεί χωρίς ψηφοφορία. Μέχρι πού ἀποπειράθηκαν νά τόν δολοφονήσουν οἱ Γραικύλοι γιά τή νίκη του αὐτή. Ἀλλά, ὅπως γράφει ὁ ἴδιος, «ὁ Θεός τοὺς νέκρωσε τήν θέλησίν τους». Μήπως δέν ἀποπειράθηκαν τό ἴδιο οἱ ἀπόγονοι τῶν Γραικύλων ἐκείνων, οἱ ψευτοπροοδευτικοί καί κατά τήν πρόσφατη ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος; Ὅλ' αὐτά, φίλοι μου, δέν εἶναι καθόλου τυχαῖα, ἀλλά ὑποκρύπτουν τά ἐκθεμελιωτικά σχέδια τῶν Γραικύλων.

Στήν ἐποχή τοῦ Παπαδιαμάντη ἡ κατάσταση δέν μποροῦσε νά εἶναι καλύτερη. Ἡ κάλπικη παράδοση ποτίζει τό ἔθνος ὅλο καί πιό βαθιά. Τό χασίσι ἔχει ἀπορροφηθεῖ ὡς τά μύχια τοῦ ἀσθενοῦς οργανισμοῦ. Ὁ μέγας μας πεζογράφος, πού οἱ σημερινοί Γραι-

15. Στρατηγῶ Μακρυγιάννη, *Ὁράματα καί Θάματα*. Μεταγραφή Ἄγγελου Παπακόστα. Ἐκδ. Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ἀθ. 1983, σ. 59.

κύλοι φροντίζουν νά τίθεται στό περιθώριο ὄλο καί περισσότερο καθημερινά, στό περίφημο διήγημά του «Λαμπριάτικος ψάλτης», στιγματίζει τό ἔγκλημα:

«Ἄγγλος ἢ Γερμανός ἢ Γάλλος —γράφει μεταξύ τῶν ἄλλων— δύναται νά εἶναι κοσμοπολίτης ἢ ἀναρχικός ἢ ἄθεος ἢ ὅ,τι δήποτε. Ἐκαμε τό πατριωτικόν χρέος του, ἔκτισεν μεγάλην πατρίδα. Τώρα εἶναι ἐλεύθερος νά ἐπαγγέλεται χάριν πολυτελείας τήν ἀπιστίαν καί τήν ἀπαισιοδοξίαν. Ἀλλά Γραικύλος τῆς σήμερον, ὅστις θέλει νά κάμη δημοσία τόν ἄθεον ἢ τόν κοσμοπολίτην, ὁμοιάζει μέ νάνον ἀνορθούμενον ἐπ' ἄκρων ὀνύχων καί ταυνόμενον νά φθάσῃ εις ὕψος καί φανῆ καί αὐτός γίγας. Τό Ἑλληνικόν ἔθνος, τό δοῦλον, ἀλλ' οὐδέν ἦτον καί τό ἐλεύθερον, ἔχει καί θά ἔχη διά παντός ἀνάγκην τῆς θρησκείας του...». Ἀλλά ὁ Παπαδιαμάντης γίνεται καυστικότατος στά διηγήματά του «Χαλασοχώρηδες» καί «Τά δύο τέρατα», ἀλλά καί σέ ἄρθρα του. Ἰδιαίτερα θεωρεῖ ὑπεύθυνους τοὺς πολιτικούς καί τόν ἑλληνικό κοινοβουλευτισμό. (Βλ. Σύγχρονες πολιτικές διαστάσεις στό ἔργο τοῦ Ἄλ. Παπαδιαμάντη... τοῦ Γιάννη Α. Σακελιώνα). Νά τί γράφει σέ ἄρθρα του ὁ μέγας σκιαθίτης.

«Διότι ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος οὐδεμίαν ἐλπίδα συνδρομῆς βλέπομεν. Ἡ σημερινή δυνατόν νά ὑπηρετῇ τήν Ἑλλάδα ὡς κράτος, δέν τήν ὑπηρετεῖ ὅμως ὡς ἔθνος· τοῦτο νομίζομεν ἡμεῖς.» (Κριτική ἔκδοση Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλου. «Δόμος» 5 (1988), σ. 158).

«Νά παύσῃ π.χ. ἡ συστηματική περιφρόνησις τῆς θρησκείας ἐκ μέρους πολιτικῶν ἀνδρῶν, ἐπιστημόνων, λογίων, δημοσιογράφων καί ἄλλων. Ἡ λεγομένη ἀνωτέρα τάξις νά συμμορφωθῇ μέ τά ἔθιμα τῆς χώρας... Νά γίνῃ προστάτις τῶν πατριῶν, καί ὄχι διώκτρια. Νά ἀσπασθῇ καί νά ἐγκολπωθῇ τὰς ἐθνικάς παραδόσεις.

»Νά μήν περιφρονῇ ἀναφανδόν ὅ,τι παλαιόν, ὅ,τι ἐγχώριον, ὅ,τι ἑλληνικόν. Νά καταπολεμηθῇ ὁ ξενισμός, ὁ πιθηκισμός, ὁ φραγκισμός. Νά μή νοθεύονται τά θρησκευτικά καί τά οἰκογενειακά ἔθιμα... Νά μήν χάσκωμεν πρός τά ξένα...» (ὅπ. παρ., σ. 198).

Καί ἄλλοῦ γράφει: «... ἐκ τῆς παρουσίας ἡμῶν γενεᾶς τίς ἡμύνηθῃ περί πάτρης; Ἡμύνηθῃσαν περί πάτρης οἱ ἄστοργοι πολιτικοί, οἱ ἐκ περιτροπῆς μητρυιοί τοῦ ταλαιπώρου ὄρφανισμένου Γένους...».

»Ἄμυνα περί πάτρης δέν εἶναι αἰσασμοδικαί, κακομελέτη-

τοι, καί κακοσύντακτοι ἐπιστρατεῖται, οὐδέ τὰ σκωριασμένης ἐπι-
δεκτικότητος θωρηκτά. Ἐμὴν περὶ πάτρης θά ἦτο ἡ εὐσυνείδη-
τος λειτουργία τῶν θεσμῶν, ἡ ἔθνικὴ ἀγωγή, ἡ χρηστὴ διοίκησις,
ἡ καταπολέμησις τοῦ ξένου ὕλισμοῦ καὶ τοῦ πιθηκισμοῦ, τοῦ δια-
φθείραντος τὸ φρόνημα καὶ ἐκφυλίσαντος σήμερον τὸ ἔθνος, καὶ
ἡ πρόληψις τῆς χρεοκοπίας. Τίς ἡμύνθη περὶ πάτρης;»

»Καὶ τί πταίει ἡ γλαυξ, ἡ θρηνοῦσα ἐπὶ ἐρείπιων; Πταίουν οἱ
πλάσαντες τὰ ἐρείπια. Καὶ τὰ ἐρείπια τὰ ἔπλασαν οἱ ἀνίκανοι κυ-
βερνήται τῆς Ἑλλάδος...»

Νομίζω, ὅτι τὰ λόγια αὐτά τοῦ Παπαδιαμάντη ἰσχύουν τὸ ἴδιο
καὶ σήμερα. Σάν νά μὴν περπάτησε ἀπὸ τότε τὸ ἔθνος οὔτε ἓνα βή-
μα.

Ἄλλὰ ὁ μέγας σκιαθίτης δέν θά πάψει νά μάχεται κατὰ τῆς
ξενομανίας τῆς ἐποχῆς του. «Δέν ἔπαυσαν, συνεχίζει, τ' ἄχυρα καὶ
τὰ σκύβαλα τοῦ πολιτισμοῦ νά μᾶς ἔρχονται διαρκῶς μέ τὴν
πνοὴν τῶν ἀνέμων. Ὅλοι... μᾶς φέρουν τ' ἀπορρίμματα, τὰ καθάρ-
ματα τῶν δογμάτων καὶ τῶν θεωριῶν... ἀπὸ τὴν Ἑσπερίαν...».

Δέν χρειάζεται πολλή σοφία — κοντά στό νοῦ κι ἡ γνώση — ὅτι
καὶ οἱ Γραικύλοι τῆς σήμερον, δηλαδή τῆς δικῆς μας σήμερον,
μποροῦν θαυμάσια νά δοῦν τόν ἑαυτὸ τους στοὺς λόγους τούτους
τοῦ μεγάλου Σκιαθίτη. Εἶναι καθρέφτης. Εἶναι προφητικὸ καὶ γιὰ
μᾶς σήμερα τὸ κείμενο αὐτὸ τοῦ Παπαδιαμάντη. Γιατί δέν κάναμε
τὸ πατριωτικὸ μας χρέος, κι οὔτε χτίσαμε μεγάλη καὶ κραταῖα πα-
τριδα, ὅπως ὁ Γερμανός, ὁ Ἄγγλος καὶ ὁ Γάλλος. Καὶ ὄχι δέν ἐ-
κερδίσαμε τίποτε, παρά τοὺς ἀγῶνες καὶ τὸ αἷμα πού ἐχύσαμε, πάν-
τοτε στό πλευρὸ τῶν νικητῶν — δημοκρατικῶν δυνάμεων, ἀλλὰ
καὶ ἐχάσαμε ἀπὸ τὰ δικά μας πατρογονικά ἐδάφη. Τὰ βόρεια σύ-
νορά μας εἶναι ψαλιδιασμένα ἀπὸ τὴν μιά ὡς τὴν ἄλλη ἄκρη. Ἡ ἀ-
νατολικὴ Θράκη εἶναι ὑπὸ τὴν κατοχὴ τῆς Τουρκίας, ἡ βόρεια
Θράκη (Ἀνατολικὴ Ρωμυλία) ὑπὸ τὴν κατοχὴ τῆς Βουλγαρίας, ἓ-
να κομμάτι τῆς Μακεδονίας πάλι ὑπὸ τὴν κατοχὴ τῆς Βουλγαρίας,
ἓνα δευτέρου κομμάτι ὑπὸ τὴν κατοχὴ τῆς Νοτιοσλαβίας καὶ ἡ βό-
ρειος Ἡπειρος ὑπὸ τὴν κατοχὴ τῆς Ἀλβανίας μέ 400.000 ἀλυ-
τρώτους ἀδελφούς μας. Κι ἂν πᾶμε ἀνατολικότερα, ἡ μισή, σχε-
δόν, Κύπρος ὑπὸ τὴν κατοχὴ τῆς Τουρκίας. Θέλετε νά σᾶς θυμίσω
κι ἄλλα οἰκεῖα κακά; Θά τό πράξω, γιατί σᾶς εἶπα, ὅτι ἦρθα νά βάλω
φωτιά. Πάνω ἀπὸ 500.000 Ἕλληνες τῆς παλαιᾶς Ρωσίας, τοῦ
πρίν, δηλαδή, ἀπὸ τὴν ἀντεπανάσταση τῶν Μπολσεβίκων τοῦ
1917, Ἑλληνισμοῦ ἐκτοπίστηκαν στίς ἀχανεῖς σιβηρικέες στέπες ἀ-

πό τὸν Στάλιν καὶ δεκάδες χιλιάδες ἀπ' αὐτοὺς χάθηκαν στὴν πε-
ριοχὴ τῆς λίμνης Βαϊκάλης, στὴν κεντρικὴ Σιβηρία. Αὐτὸ ἦταν τὸ
εὐχαριστῶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως γιὰ τὴν ἀντίστασή μας καὶ
τὴν πρώτη νίκη τῶν συμμάχων στά Βορειοηπειρωτικὰ βουνά τό
'40-'41, ὅταν αὐτὴ ἦταν κρυμμένη πίσω ἀπὸ τὸ ἐπαίσχυντο σύμ-
φωνό της μέ τὸν Χίτλερ. Ποιὸς ἐνδιαφέρθηκε ποτέ γιὰ τὴν τύχη
αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων; Ποιὰ Κυβέρνηση καὶ ποιὸς διεθνῆς ὄργα-
νισμός; Ποῦ εἶναι τὰ μειονοτικά της δικαιώματα; Ποῦ εἶναι τὰ δι-
κά της — ἑλληνικά — σχολεῖα; Κι ὅμως, ἀδελφοί μου, σύμφωνα μέ
τίς σοβιετικέες στατιστικέες, κάπου 400.000 ἀπ' αὐτοὺς δηλώνουν
καὶ σήμερα — ναὶ καὶ σήμερα — ἑλληνικὴ ἰθαγένεια!

Καὶ προχωρῶ στὸν Ἑλληνισμό τῆς Ἀλεξάνδρειας καὶ στὸν
Ἑλληνισμό τῆς Κωνσταντινουπόλεως, γερὰ στηρίγματα τοῦ Γέ-
νους, πού χάθηκαν ὀλοσχερῶς χάρις στὴ δική μας ριψασπιδικὴ
καὶ δοσιλογικὴ ταχτική. Δέν φτάσαμε τυχαία στὴν ἀποθηρίωση
τῆς ἐλλαδικῆς ἀνασχυντίας, στὴν Καταστροφή τοῦ '22. Γιατί στό
Σαγγάριο δέν νικῆθηκε ὁ Ἕλληνας στρατιώτης, νικῆθηκε κατὰ
κράτος καὶ καταξευτελίστηκε ἡ ἑλληνικὴ πολιτικὴ, ἡ ἑλληνικὴ
φαγομάρα. Ἡ γιὰ νά τό πᾶ ἀλλιῶς: ἐθιριάμβευσε ὁ Γραικυλισμός.
Θά μνημονεύσω ἀκόμα χιλιάδες Ἕλληνες τῆς Σερβικῆς σήμερα
Μακεδονίας, γιὰ τοὺς ὁποίους δέν ἐνδιαφέρθηκε κανεὶς ποτέ, κα-
μιά Κυβέρνηση, πού χωρὶς μειονοτικά δικαιώματα, μεθοδικὰ ἐκ-
σλαβίζονται.

Ἄλλὰ φτάνουν αὐτά καὶ ἐπιστρέφω στὴ κοίτη μου. Ἡ Ἑλλά-
δα, λοιπόν, ἐκεῖνη τοῦ 1830, ἡ κομμένη καὶ ραμμένη στά μέτρα αὐ-
τῶν πού τὴν ἔφτιαξαν, τῶν «προστατῶν» καὶ τῶν ἐγκαθέτων φίλων
τους ντόπιων, δρομολογημένη λάθος, ταξιδεῦει σέ τρικυμῶδη ἄ-
γνωστα πέλαγα, σάν μεθυσμένο καράβι. Κατευθύνεται πρὸς ἓνα κά-
ποιο '22, ἔστω καὶ μέ κάποιον ἢ μέ κάποιους, ἐνδιαμέσους, θιριάμ-
βους. Γιατί εἶναι προδιαγεγραμμένο, ἡ Ἑλλάδα νά ἐπανεέλθει πέ-
ριξ, περίπου, τῆς παλαιᾶς τῆς ἐστίας, τῆς Ἀττικῆς μέ κάποια, ἂν
θέλετε, ἐνδοχώρα, ὥστε νά μὴ σκάσει ἀπὸ τὴν ἀσφυξία. Νά γιατί
χάνεται ἡ Μικρασία, ἡ Κωνσταντινούπολη, ἡ Ἀνατολικὴ Ρωμυ-
λία, τὰ τμήματα τῆς Μακεδονίας, πού μνημονεύσαμε καὶ σήμερα ἡ
Κύπρος καὶ ἡ Βόρειος Ἡπειρος, μέ μισό, σχεδόν, ἑκατομμύριο
Ἕλληνες παραδομένους ἀπὸ μᾶς τοὺς ἴδιους στὴν ἀγχόνη τοῦ ἀ-
φελληνισμοῦ, τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς Ἀλβανίας. Νά
γιατί ἀπειλοῦνται — καὶ ἀπειλοῦνται πραγματικά — τὰ νησιά μας.

Ἐνας ἄλλος μεγάλος Ἕλληνας, πού εἶδε καθαρά τὸ στραβό

δρόμο, πού πήρε ὁ τόπος, ἀπό τόν περασμένο ἀκόμα αἰώνα, εἶναι ὁ Δημήτριος Βερναρδάκης. Σᾶς μεταφέρω καί τή δική του μαρτυρία. Γράφει:

«...ἀφήκαμεν πᾶν ὅ,τι ἐκληρονομήσαμεν παρά τῶν πατέρων ἡμῶν, καί ἐγκαταλιπόντες τό πάτριον ἔδαφος μετεπηδήσαμεν δι' ἐνός βιαίου ἄλματος εἰς τό μέσον τῆς Εὐρώπης τοῦ ΙΘ' αἰῶνος. Ἐπληρώθημεν λοιπόν τά πάτρια καί ἐδανείσθημεν ὀλόκληρον σχεδόν τόν βίον ἡμῶν ἐκ τῆς Δύσεως. Καί πρῶτον μὲν ἀπληρώθημεν κατ' οὐσίαν, ἄν ὄχι κατά τύπους, τό πάτριον θρήσκευμα, καί ἐλατρεύσαμεν τήν θεότητα τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως... Ἐάν δέ καί δέν ἐξέπνευσεν ἀκόμη ὅλως παρ' ἡμῖν ἡ εἰς Χριστόν πίστις, ψυχορραγεῖ ὄμως. Ἐφήκαμεν τά πάτρια ἤθη καί ἐδανείσθημεν τά τῆς Δύσεως. Ἐφήκαμεν τήν πάτριον δίαιταν καί ἐνδυμασίαν, καί ἐδανείσθημεν τήν τῶν Φράγκων. Ἐφήκαμεν τήν ἐθνικήν ἡμῶν ποίησιν καί φιλολογίαν, καί ἐδανείσθημεν τά γαλλικά μυθιστορήματα... Ἴδου λοιπόν ἀπό τῆς ἀναγεννήσεως καί ἐφεξῆς ὀλόκληρος ὁ εὐρωπαϊκός βίος εἰσέρρευσε εἰς ἡμᾶς ἀκωλύτως... καί ἄφθονος. Ἦτο τοῦτο ὀρθόν καί φρόνιμον; Ἐγὼ μὲν διστάζω νά ἀποκριθῶ μετά βεβαιότητος, ἀλλ' ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ, ὅτι ὁσάκις ξένος πολιτισμός εἰσέρρευσε βιαίως καί ἀδιακρίτως εἰς ξένον ἔθνος, οὐδέποτε εἶχεν ἀγαθά ἀποτελέσματα· τήν δέ ἀλήθειαν ταύτην δέν διέψευσε μέχρι σήμερον· οὐδ' αὐτή ἡ καθημερινή περί ἡμᾶς πείρα»¹⁶. Θά τελειώσω μέ τόν Δημήτριο Βερναρδάκη παραθέτοντας τήν κατηγορηματική του διακήρυξη: «Οὐδέποτε ἐπίσθησθην ὅτι ὁ εὐρωπαϊκός πολιτισμός, ἀκόμη καί ἐκ τῆς καλλίστης αὐτοῦ ὄψεως ἐξεταζόμενος, ἦτο ὅλως ἀρμόδιος εἰς τό ἡμέτερον ἔθνος»¹⁷.

Ἄλλά τότε, φίλοι μου, πού συνέβαιναν αὐτά καί ἄλλα πολλά, πού δέν εἶναι δυνατό νά μνημονευθοῦν ἐδῶ, κρατοῦσαν ἀκόμα γερά οἱ θεσμοί, καί οἱ ἀξίες ἦταν τιμὴ καί καμάρι, κορόνα τοῦ καθενός. Τοῦ πλούσιου καί τοῦ φτωχοῦ, τοῦ νέου καί τοῦ γέρου, ὄλου τοῦ λαοῦ, ἀρχόντων καί ἀρχομένων. Ἦταν ὑγιή τά ἤθη καί αὐτά κατηύθυναν ὄλων τίς πράξεις. Πρῶτα-πρῶτα ὑπῆρχε οἰκογένεια ὡς συνισταμένη ὄλων τῶν ἀξιῶν τῆς ζωῆς πού εἶναι. Τώρα ἡ οἰ-

16. Βλ. Δημ. Βερναρδάκη, καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, *Καποδίστριας καί Ὁμοῦ*, σ. 369. Ἐνσωματωμένο στίς «Ἱστορικές Ἀναμνήσεις». Πρόλογος Κ. Ἄμα-
ντου.

17. Δ. Βερναρδάκη..., *ὄπ. παρ.*, σ. 368.

κογένεια πάει περίπατο. Πρῶτη-πρῶτη τή χτύπησαν οἱ κακοῦργοι, γιατί γνωρίζουν, ὅτι χτυπώντας τήν οἰκογένεια, χτυποῦσαν τήν κοινωνία καί τό ἔθνος μας στή ρίζα τους.

Μετά ἄρχισαν νά χτυποῦν τήν Ἐκκλησία, τάχα οἱ ἄνομοι, ὅτι ἐνδιαφέρονται γιά τήν κάθαρσή της, ἐνῶ σκοπός τους εἶναι νά τήν γελοιοποιήσουν καί νά τήν διασύρουν στά μάτια του λαοῦ, νά τήν θέσουν στό περιθώριο σάν ἕνα παραδοσιακό, παλαιοντολογικό φαινόμενο κατάλληλο γιά τό μουσεῖο.¹⁸ Καί ξέρετε γιατί; Γιατί γνωρίζουν καλά, μά πολύ καλά, ὅτι παραμερίζοντας τήν Ἐκκλησία, παραμερίζουν ὄλα τά ἐμπόδια γιά τήν ἐπικράτησή τους, ἐπειδή ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρξε, σέ ὄλους τούς αἰῶνες, ἡ κιβωτός τῆς πνευματικῆς καί ἐνσάρκου σωτηρίας τοῦ Γένους μας. Καί ἐπειδή, καθῶς σαφῶς τό τονίζει ὁ Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος, ὁ Ἑλληνισμός σώθηκε χάρις στήν συμμαχία του μέ τόν Χριστιανισμό. Νά γιατί βάλλουν οἱ ψευτοπροοδευτικοί κατά τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Καί ἀκόμα γιατί ἡ Ἐκκλησία μας ἡ ὀρθόδοξη, εἶναι ὁ μοναδικός φορέας τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς δημοκρατικῆς παραδόσεως του λαοῦ μας. Αὐτή ἡ λέξη Ἐκκλησία εἶναι ἐλληνικότατη καί τό συνοδικό σύστημα διοικήσεώς της, ὁ ἀρχαῖος δῆμος τῶν προγόνων μας. Αὐτή, ἡ Ἐκκλησία μας, ἔκαμε βίωμά της τήν γνήσια ἐλληνική Δημοκρατία, ἐνῶ οἱ ξενόδοιοι ψευτοπροοδευτικοί, εἶναι ἄτομα ὀλοκληρωτικῆς ψυχολογίας, ἐπικίνδυνα.

Ἀκολούθησε, μεθοδικῶς, ἡ ἐπέκταση τοῦ σατανικοῦ τους σχεδίου, στίς μεγάλες ἀξίες τῆς ζωῆς, μέ πρώτη καί καλύτερη τόν πατριωτισμό, ἀπό τήν ὁποία πηγάζουν πολλές ἄλλες. Ὁ πατριωτισμός σήμερα εἶναι χολερόβλητος κι ὁ πατριώτης συνώνυμος τοῦ ἐχθροῦ τοῦ λαοῦ, πρόσωπο ὑποπτο, ἐπικίνδυνο, ὑπό διωγμοῦ.

Καί τό κανονικό ξήλωμα τῶν ἐλληνικῶν ἀξιῶν συνεχίζεται μέ τήν γλώσσα, τήν ἀξία τῶν ἀξιῶν, τήν ὁποία ἐκχυδαῖζουν καί ὀδηγοῦν σταδιακῶς πρός τήν λατινικήν, νά πάψουμε δηλαδή νά μιλάμε τή γλώσσα τῶν προγόνων μας, τή γλώσσα τοῦ Ἀριστοτέλη, τοῦ Πλάτωνα, τοῦ Σοφοκλή καί τοῦ Αἰσχύλου, τή γλώσσα τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ, πού εἶναι ἡ γλώσσα τῆς Ἀποκαλύψεως, τῆς Ὁρθοδοξίας μας, τοῦ Ἐρωτόκριτου καί τῶν δημοτικῶν τρα-

18. Αὐτό ἀποδεικνύεται μέ τήν πρόσφατη σύγκρουση Ἐκκλησίας καί Πολιτείας γιά τό «ἐκκλησιαστικό» νομοσχέδιο, πού ἐπιδιώκεται ἡ ὑποδούλωση τῆς Ἐκκλησίας.

γουδιῶν, τοῦ Σολωμοῦ καί τοῦ Κάλβου κι ὄλων τῶν μεγάλων τοῦ Γένους μας.

Ἐκμαυλισμός τῆς νεολαίας, βασικός στόχος τους. Ὁ ἀποπροσανατολισμός της ἀπό τίς ἀξίες καί τά ἰδανικά τοῦ ἔθνους ἔχει προκαλέσει, φοβᾶμαι, ἀνεπανόρθωτη ζημιά. Δεσμία τοῦ ἰδεολογικοῦ λαθρεμπορίου, σέ σοβαρό ποσοστό βρίσκεται ὑπό τήν ἐπίρροια «σκληροῦ» ναρκωτικοῦ. Θά ἐπανέλθει ἄραγε; Τό εὐχόμαστε.

Ἀνάλογες καί ἐξίσου δραστικές καί ἐπικίνδυνες μεθοδεύσεις, ἐφαρμόζονται, ὄχι πλέον ἀφανῶς, ἀλλά προκλητικῶς, καί στήν Ἱστορία, τήν ὁποία ἀναθεωροῦν καί «διορθώνουν» τά σημεῖα πού τούς ἐνδιαφέρουν, στά σχετικά ἐγχειρίδια τῆς Δημοτικῆς καί Μέσης Ἐκπαίδευσεως. Δέν θέλω νά ἀναφερθῶ στό «1984» τοῦ Τζ. Ὀργουελ, ὅτι δηλαδή ἐπιδιώκεται καί ἡ τελεία ἀποκοπή ἀπό τό παρελθόν, ἄν καί ἐν μέρει αὐτό ἔχει συντελεστεῖ. Ἀσφαλῶς ὁμως ἕνα τέτοιος κίνδυνος ἄρχισε νά διαφαίνεται πλέον καθαρά καί ἡ ἀντίδραση πρέπει νά εἶναι ἄμεσος καί δραστική πρὶν εἶναι πολύ ἀργά. Σπασμωδικές κινήσεις μεμονωμένων ἀτόμων ἢ καί ὁμάδων, εἶναι ἀνεπαρκεῖς. Καί ὄχι μόνο τοῦτο, ἀλλά ἐνθαρρύνουν τόν ἐχθρό νά ἐπανέλθει ἰσχυρότερος, νά προωθήσει τίς θέσεις του. Τώρα δέν μᾶς μένει παρά μιᾶ καθολική πνευματική ἐξέγερση. Νά ἐγκαταλείψουμε τούς τύπους καί τά γραφεῖα καί νά βγοῦμε ἔξω, προκαλώντας κατά μέτωπο τόν ἐχθρό.